

GDK 453 *Sacchiphantes*: 1+4.7 *Picea abies*

Klj. b: smreka, škodljivec, ~~severna~~ us, *Sacchiphantes*

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE

Večna pot 2, 1000 Ljubljana, p.p. 2985, Slovenija

telefon: 00386 61 1231343

telefax: 00386 61 273589

Poročevalska, diagnostična in
prognostična služba za varstvo gozdov
Gozdarski inštitut Slovenije in Gozdarski oddelek BF
Večna pot 2
1000 Ljubljana

G. Valentin Pivk
Dražgoška 3
4000 Kranj

ln = 4302

11) = 764326

p - 465

Zadeva: Smrekove uši na smreki v živi meji

Od vas smo prejeli vzorec smrekove vejice, ki ste nam ga poslali 27. 5. 2000. Zanima vas, kdo je povzročitelj nabrekli (hipertrofij, šišek) letošnjih smrekovih poganjkov.

Na letošnjih smrekovih poganjkih so šiške, ki jih povzročajo smrekove uši (več vrst iz rodu *Sacchiphantes*). Samice teh uši prezimijo blizu terminalnega brsta na vejici pod voščeno vatasto prevleko. Spomladi poiščejo ustrezne brste in ob odganjanju le-teh odložijo pri osnovi veliko število jajčec. Izležejo se ličinke, ki s sesanjem izzovejo hitro rast okolišnjih tkiv poganjka in oblikovanje šiške. V kolikor tako šiško prerežemo, vidimo v prerezu kamrice, ki so polne ličink. Ko tkivo šiške odmre, se te kamrice odprejo in uši zlezejo ven. To se dogaja od konca junija do konca julija in je različno pri različnih vrstah uši. Nekatere vrste potrebujejo kot vmesnega gostitelja macesen in opazimo jih na macesnovih iglicah kot drobne, bele, vataste izboklinice. Iglica je na teh mestih navadno upognjena in porumenela. Druge vrste ne potrebujejo vmesnih gostiteljev in se razvijajo samo na smreki.

Smrekove uši običajno napadajo mlade smreke in ob množičnem napadu so lahko drevesca popolnoma deformirana, posebno takrat, ko se šiške oblikujejo na glavnem poganjku. Na macesnu ne povzročajo večjih poškodb, le njegov estetski izgled je ob močnem napadu skvarjen. V gozdni nasadih smrek teh škodljivcev običajno ne zatiramo, običajno se škode s starostjo manjšajo in po 20 letu so na smrekah le posamezne šiške, oziroma so omejene na spodnji del krošnje.

Zatiranje teh škodljivcev ni lahko. V kolikor je šišek malo jih lahko iz drevesca potrgamo in sežgemo pred odpiranjem. V kolikor se redno pojavljajo na določenih površinah, jih lahko zatiramo s kemijskimi sredstvi. Uporabljamo za okolje in ljudi malo škodljivo belo olje ali ljudem nevarno folidol olje (pri nanašanju tega sredstva strogo upoštevajte priložena navodila za varno delo). Škropimo dvakrat- prvič jeseni, ko samice iščejo ustrezno mesto za prezimovanje in še niso zaščitene z voščeno prevleko in drugič spomladi, tik pred odganjanjem smreke, ko samice iščejo ustrezno mesto za odlaganje jajčec.

Uspeh kemičnega zatiranja je odvisen od tega, ali je čas škropljenja ustrezen. Točnih časov ni mogoče vnaprej določiti zaradi tega, ker so ti odvisni od vremenskih razmer, ki vplivajo na aktivnost samic smrekovih uši in so v vsakem letu drugačni.

Oprostite se za kasni odgovor, razlog je obilica drugega dela.

Sestavil:
Mag. Dušan Jurc

Direktor:
prof. dr. dr. h.c. Nikolaj Torelli

Ljubljana, 14. 6. 2000